

Категорія справи № 757/1884/15-ц: **Цивільні справи (до 01.01.2019); Позовне провадження; Спори про захист немайнових прав фізичних осіб; Спори про захист честі, гідності та ділової репутації.**

Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **25.06.2020.** Оприлюднено: **25.06.2020.**

Дата набрання законної сили: **11.06.2020**

Номер судового провадження: **61-18442св18**

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

11 червня 2020 року

м. Київ

справа № 757/1884/15-ц

провадження № 61-18442св18

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду:

головуючого - Синельникова Є. В.,

суддів: Білоконь О. В., Осіяна О.М., Хопти С. Ф.,

Шиповича В. В. (суддя-доповідач),

учасники справи:

позивач - ОСОБА_1 ,

відповідач - Міністерство внутрішніх справ України,

третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, - ОСОБА_2 ,

розглянув у порядку спрощеного позовного провадження касаційну скаргу ОСОБА_1 , в інтересах якого діє адвокат Просянюк Ольга Вікторівна, на рішення Апеляційного суду м. Києва від 15 березня

2017 року, ухвалене колегією у складі суддів: Андрієнко А. М.,

Заришняк Г. М., Мараєвої Н. Є.,

ВСТАНОВИВ:

Короткий зміст позовних вимог

У липні 2015 року ОСОБА_1 звернувся до суду із позовом до Міністерства внутрішніх справ України (далі - МВС України, міністерство), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета

спору, - ОСОБА_2 , про захист честі, гідності, ділової репутації та спростування недостовірної інформації.

Позовна заява мотивована тим, що ІНФОРМАЦІЯ_1 року радником МВС України ОСОБА_2 під час прес-конференції, організованої МВС України, на тему: «Рік після Майдану. Підсумки розслідування масових вбивств і резонансних злочинів» поширено інформацію наступного змісту:

«На сьогоднішній момент практично вся картина ясна. Ми розуміємо чітко, що за організацією масових убивств стоїть Президент ОСОБА_10, його син ОСОБА_1 . Без їх команди неможливо було б використання вогнепальної зброї співробітниками міліції».

Позивач стверджував, що вказана інформація не відповідає дійсності, порушує його особисті немайнові права, оскільки створює враження причетності позивача до протиправної діяльності, створює уявлення про нього, як злочинця, порушує принцип презумпції невинуватості.

За таких обставин позивач просив визнати недостовірною та такою, що принижує його честь, гідність та ділову репутацію, інформацію, поширену МВС України через радника міністерства - ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_1 року під час прес-конференції, організованої МВС України, на тему: «Рік після Майдану. Підсумки розслідування масових вбивств і резонансних злочинів» інформацію такого змісту: *«На сьогоднішній момент практично вся картина ясна. Ми розуміємо чітко, що за організацією масових убивств стоїть Президент ОСОБА_10, його син ОСОБА_1 . Без їх команди неможливо було б використання вогнепальної зброї співробітниками міліції»;*

зобов'язати МВС України повідомити на офіційному інтернет-сайті міністерства про ухвалене рішення суду у справі та опублікувати текст цього судового рішення на офіційному інтернет-сайті протягом місяця з дня набрання рішенням законної сили.

Короткий зміст рішення суду першої інстанції

Справа розглядалась судами неодноразово.

Рішенням Печерського районного суду м. Києва від 18 листопада 2016 року, ухваленим у складі судді Остапчук Т. В., позов задоволено частково.

Визнано недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію ОСОБА_1, поширену МВС України через радника міністерства ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_1 року під час прес-конференції, організованої МВС України, на тему: «Рік після Майдану. Підсумки розслідування масових вбивств і резонансних злочинів» інформацію такого змісту: *«Мы понимаем четко, что за организацией массовых убийств стоит... - ОСОБА_1. Без их (ОСОБА_1) команды невозможно было бы применение огнестрельного оружия сотрудниками милиции».*

Зобов'язано МВС України повідомити на офіційному інтернет-сайті

МВС України про ухвалене рішення суду протягом місяця з дня набрання рішенням законної сили.

У задоволенні іншої частини позовних вимог відмовлено. Вирішено питання щодо розподілу судових витрат.

Частково задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив з того, що поширена відповідачем інформація не є оціночним судженням, а містить стверджувальні вислови, що вказують на вчинення позивачем протиправних дій, дискредитують його в очах оточуючих, формуючи у них негативну оцінку його дій з точки зору дотримання закону.

Короткий зміст рішення суду апеляційної інстанції

Рішенням Апеляційного суду м. Києва від 15 березня 2017 року задоволено апеляційні скарги представника МВС України Костіної Т. Л. та представника ОСОБА_2 - ОСОБА_8, рішення Печерського районного суду

м. Києва від 18 листопада 2016 року скасовано і ухвалено нове рішення про відмову у задоволенні позову.

Апеляційний суд відхилив доводи позивача про порушення принципу презумпції невинуватості, оскільки Генеральною прокуратурою України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні за фактами вчинення масових вбивств та заповідання тілесних ушкоджень, а також вчинення інших злочинів проти осіб під час акцій протесту у місті Києві, в межах якого перевіряється причетність до них ОСОБА_1, що не суперечить вимогам Кримінального процесуального кодексу України.

Відмовляючи у задоволенні позову, апеляційний суд дійшов висновку, що поширене радником МВС України ОСОБА_2 висловлювання: *«На сегодняшний момент практически вся картина ясна. Мы понимаем четко, что за организацией массовых убийств стоит Президент ОСОБА_10, его сын ОСОБА_1. Без их команды невозможно было бы применение огнестрельного оружия сотрудниками милиции»* є припущенням, розумінням того, хто висловлював таку думку, а не ствердженням факту, про що свідчить зокрема використання автором висловлювань таких виразів як *«мы понимаем»*, *«практически вся картина ясна»*, *«без их команды невозможно было бы...»*. З урахуванням характеру використання мовно-стилістичних засобів ці вислови є оціночним судженням та припущенням.

Короткий зміст вимог касаційної скарги

У касаційній скарзі, поданій у березні 2017 року до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, представник ОСОБА_1 - адвокат Присянюк О. В., посилаючись на неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального права і порушення норм процесуального права, просить скасувати рішення Апеляційного суду м. Києва від 15 березня 2017 року та залишити в силі рішення Печерського районного суду м. Києва від 18 листопада 2016 року.

Надходження касаційних скарг до суду касаційної інстанції

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03 квітня 2017 року відкрито касаційне провадження у справі та витребувано її матеріали з Печерського районного суду м. Києва.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 серпня 2017 року справу призначено до судового розгляду.

Статтею 388 ЦПК України у редакції Закону України від 03 жовтня 2017 року

№ 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(далі - ЦПК України), який набув чинності 15 грудня 2017 року, визначено, що судом касаційної інстанції у цивільних справах є Верховний Суд.

Відповідно до пункту 4 розділу XIII Перехідних положень ЦПК України у редакції Закону України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» касаційні скарги (подання) на судові рішення у цивільних справах, які подані і розгляд яких не закінчено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, передаються до Касаційного цивільного суду та розглядаються спочатку за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.

У травні 2018 року справу передано до Верховного Суду.

У червні 2019 року на підставі протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями Верховного Суду справу № 757/1884/15-ц передано судді-доповідачу.

Аргументи учасників справи

Доводи особи, яка подала касаційну скаргу

Касаційна скарга мотивована тим, що суд апеляційної інстанції не надав належної оцінки змісту поширеної інформації, безпідставно виокремив слова, які не свідчать про вираження автором припущення або думки, не дав належної оцінки висновку експертного дослідження від 01 червня 2016 року № 126/1 щодо відсутності у поширеній інформації оціночних суджень, проігнорував висновки Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, вкладені в ухвалі від 02 березня 2016 року які були підставою для скасування судових рішень у цій справі та направлення її на новий розгляд, внаслідок чого дійшов помилкового висновку про те, що поширена ОСОБА_2 інформація є оціночним судженням.

Крім того, на думку позивача, апеляційний суд не застосував до спірних правовідносин статтю 62 Конституції України, частину другу статті 6 Конвенції про захист прав та основоположних свобод, статтю 2 Кримінального кодексу України та статтю 17 Кримінального процесуального кодексу України, не врахував відсутність обвинувального вироку суду, яким би була встановлена вина позивача у вчиненні злочинів, про які повідомив ОСОБА_2, внаслідок чого дійшов безпідставного висновку, що поширення інформації про позивача не призвело до порушення принципу презумпції невинуватості.

Доводи осіб, які подали заперечення на касаційну скаргу

МВС України у поданому в травні 2017 року запереченні посилалось на те, що касаційна скарга не підлягає задоволенню, оскільки мотиви та підстави, зазначені у ній, є необґрунтованими, а оскаржені судові рішення ухвалені відповідно до вимог чинного законодавства.

У поданому в травні 2017 року запереченні на касаційну скаргу представник ОСОБА_2 - ОСОБА_8 посилалась на відсутність підстав для задоволення касаційної скарги.

Фактичні обставини справи, встановлені судами

ІНФОРМАЦІЯ_1 року під час прес-конференції, організованої МВС України, на тему «Рік після Майдану. Підсумки розслідування масових вбивств і резонансних злочинів» радником МВС України ОСОБА_2 було поширено інформацію такого змісту: *«На сьогоднішній момент практично вся картина ясна. Ми розуміємо чітко, що за організацією масових убивств стоїть Президент ОСОБА_10, його син ОСОБА_1. Без їх команди неможливо було б використання вогнепальної зброї співробітниками міліції».*

Судами встановлено, що управління спеціальних розслідувань Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні № 4201400000000369 про організацію ОСОБА_1, вчинення службовими особами підконтрольного йому підприємства ПАТ «Артемівськ Вайнері» замаху на заволодіння державними коштами та ухилення від сплати податків вказаним підприємством. У зазначеному кримінальному провадженні позивачу повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень за частиною третьою статті 27, частиною другою статті 15, частиною п'ятою статті 191, частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 212, частиною другою статті 366 КК України.

Крім того судами встановлено, що управління спеціальних розслідувань Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні

№ 42014000600000228 від 22 січня 2014 року про перевищення влади та службових повноважень високопосадовцями держави та працівниками правоохоронних органів України, що призвело до масових жертв серед протестувальників, тобто до настання тяжких наслідків, про організацію умисних вбивств, вчинених способом, небезпечним для життя багатьох осіб, за ознаками злочинів, передбачених частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 365, частиною третьою статті 27, пунктами 1, 5, 12 статті 115 КК України, а також за іншими фактами вчинення незаконної протидії протестним акціям, за ознаками злочинів, передбачених частиною другою статті 15, частиною першою статті 115, частиною другою статті 121, частиною другою статті другої статті 194, статтею 340, частиною четвертою статті 294, частиною третьою статті 365 КК України, у якому перевіряється причетність ОСОБА_1 до організації вчинення вказаних злочинів.

Позиція Верховного Суду

Згідно із положеннями частини другої статті 389 ЦПК України (тут і далі по тексту в редакції Закону України № 2147-VIII 03 жовтня 2017 року) підставами касаційного оскарження є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Касаційна скарга підлягає залишенню без задоволення.

Мотиви, з яких виходить Верховний Суд, та застосовані норми права

Згідно з частиною третьою статті 3 ЦПК України провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи.

Відповідно до вимог частин першої і другої статті 400 ЦПК України під час розгляду справи в касаційному порядку суд перевіряє в межах касаційної скарги правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може встановлювати або (та) вважати доведеними обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими.

Суд касаційної інстанції перевіряє законність судових рішень лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Відповідно до статті 213 ЦПК України (в редакції чинній на час ухвалення оскаржуваного рішення) рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно із законом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Відповідно до частини четвертої статті 32 Конституції України кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації.

Стаття 34 Конституції України кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший

спосіб - на свій вибір.

Згідно із частиною першою статті 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Відповідно до статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) і частин другої та третьої статті 34 Конституції України кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві, зокрема, для захисту репутації чи прав інших осіб.

У статті 201 ЦК України передбачено, що особистими немайновими благами, які охороняються цивільним законодавством, є, зокрема, честь, гідність і ділова репутація.

Відповідно до статті 297 ЦК України кожен має право на повагу до його гідності та честі. Гідність та честь фізичної особи є недоторканими. Фізична особа має право звернутися до суду з позовом про захист її гідності та честі.

Згідно зі статтею 299 ЦК України фізична особа має право на недоторканність своєї ділової репутації. Фізична особа може звернутися до суду з позовом про захист своєї ділової репутації.

Так, під гідністю слід розуміти визнання цінності кожної фізичної особи як унікальної біопсихосоціальної істоти. З честю пов'язується позитивна соціальна оцінка особи в очах суспільства, яка ґрунтується на відповідності її діянь (поведінки) загальноприйнятим уявленням про добро і зло. А під діловою репутацією фізичної особи розуміється набута особою суспільна оцінка її ділових і професійних якостей при виконанні нею трудових, службових, громадських чи інших обов'язків. Під діловою репутацією юридичної особи, у тому числі підприємницьких товариств, фізичних осіб - підприємців, адвокатів, нотаріусів та інших осіб, розуміється оцінка їх підприємницької, громадської, професійної чи іншої діяльності, яку здійснює така особа як учасник суспільних відносин.

Позови про захист гідності, честі чи ділової репутації має право пред'явити, зокрема, фізична особа в разі поширення про неї недостовірної інформації, що порушує її особисті немайнові права.

Недостовірною вважається інформація, яка не відповідає дійсності або викладена неправдиво, тобто містить відомості про події та явища, яких не існувало взагалі або які існували, але відомості про них не відповідають дійсності (неповні або перекручені).

Згідно з частиною першою статті 277 ЦК України фізична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї та (або) членів її сім'ї недостовірної інформації, має право на відповідь, а також на спростування цієї інформації.

Спростування недостовірної інформації здійснюється у такий же спосіб, у який вона була поширена (частина шоста статті 277 ЦК України).

Юридичним складом правопорушення, наявність якого може бути підставою для задоволення позову про захист гідності, честі чи ділової репутації, є сукупність таких обставин: а) поширення інформації, тобто доведення її до відома хоча б однієї особи у будь-який спосіб; б) поширена інформація стосується певної фізичної чи юридичної особи, тобто позивача; в) поширення недостовірної інформації, тобто такої, яка не відповідає дійсності; г) поширення інформації, що порушує особисті немайнові права, тобто або завдає шкоди відповідним особистим немайновим благам, або перешкоджає особі повно і своєчасно здійснювати своє особисте немайнове право.

Під поширенням інформації слід розуміти: опублікування її у пресі, передання по радіо, телебаченню чи з використанням інших засобів масової інформації; поширення в мережі Інтернет чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку; викладення в характеристиках, заявах, листах, адресованих іншим особам; повідомлення в публічних виступах, в електронних мережах, а також в іншій формі хоча б одній особі.

Частиною четвертою статті 296 ЦК України встановлено заборону на використання (обнародування) імені фізичної особи, яка затримана, підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, або особи, яка вчинила адміністративне правопорушення до набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно неї або винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення та в інших випадках, передбачених законом.

Відповідно до частини другої статті 272 ЦК України фізична особа має право вимагати від посадових і службових осіб вчинення відповідних дій, спрямованих на забезпечення здійснення нею особистих немайнових прав, а згідно із частиною третьою статті 273 цього Кодексу діяльність фізичних та юридичних осіб не може порушувати особисті немайнові права.

Наведені положення законодавства виконують функцію утримання балансу між необхідністю здійснення розслідування кримінальних проваджень з метою забезпечення захисту суспільних інтересів та недопущенням нанесення шкоди репутації підозрюваної чи обвинуваченої особи, яку буде важко відновити у разі закриття кримінального провадження або ухвалення виправдувального вироку суду з підстав, передбачених КПК України.

Статтею 29 Закону України «Про інформацію» передбачено, що інформація

з обмеженим доступом може бути поширена, якщо вона є суспільно необхідною, тобто є предметом суспільного інтересу, і право громадськості знати цю інформацію переважає потенційну шкоду від її поширення. Предметом суспільного інтересу вважається інформація, яка свідчить

про загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності України; забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов'язків; свідчить про можливість порушення прав людини, введення громадськості в оману, шкідливі екологічні та інші негативні наслідки діяльності (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб тощо.

На час проведення прес-конференції ІНФОРМАЦІЯ_1 року управління спеціальних розслідувань Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України здійснювалось досудове розслідування у кримінальному провадженні № 4201400000000369 у якому ОСОБА_1 було повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень за частиною третьою статті 27, частиною другою статті 15, частиною п'ятою статті 191, частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 212, частиною другою статті 366 КК України.

Також на час проведення прес-конференції ІНФОРМАЦІЯ_1 року управління спеціальних розслідувань Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України здійснювалось досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42014000600000228 від 22 січня 2014 року про перевищення влади та службових повноважень високопосадовцями держави та працівниками правоохоронних органів України, що призвело до масових жертв серед протестувальників, тобто до настання тяжких наслідків, про організацію їх умисних вбивств, вчинених способом, небезпечним для життя багатьох осіб, за ознаками злочинів, передбачених частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 365, частиною третьою статті 27, пунктами 1, 5, 12 статті 115 КК України, а також за іншими фактами вчинення незаконної протидії протестним акціям, за ознаками злочинів, передбачених частиною другою статті 15, частиною першою статті 115, частиною другою статті 121, частиною другою статті другої статті 194, статтею 340, частиною четвертою статті 294, частиною третьою статті 365 КК України, у якому перевіряється причетність ОСОБА_1 до організації вчинення вказаних злочинів.

У рішенні Європейського суду з прав людини «Корбан проти України»

від 04 липня 2019 року зазначено, що частина друга статті 6 Конвенції не дозволяє посадовим особам оголошувати особу винною до засудження цієї особи судом. Посадові особи повинні повідомляти громадськість про кримінальні розслідування шляхом, наприклад, інформування про підозри, затримання та зізнання, якщо вони роблять це обережно. Має значення обране ними формулювання (рішення у справі «Турєв проти Росії»

від 11 жовтня 2016 року, п. 19).

Як наголошує Європейський суд з прав людини, вагоме розрізнення має проводитись між твердженнями про те, що особа лише підозрюється у вчиненні певного злочину, і відвертим визнанням того, що особа його вчинила (рішення у справах «Бемер проти Німеччини» від 03 жовтня

2002 року, п.п. 54, 56; «Нештяк проти Словаччини» від 27 лютого 2007 року, п.п. 88-89).

Аналогічне визначення презумпції невинуватості наведено у рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Шагін проти України»

від 10 грудня 2009 року, у якому наголошено на тому, як важливо державним посадовим особам добирати слова, оприлюднюючи свої заяви ще до судового розгляду справи, порушеної проти особи, та визнання її винною у вчиненні того чи іншого злочину (рішення у справі «Дактарас проти Литви» від 24 листопада 2000 року, п. 41).

Розслідування, про хід якого повідомляв громадськість радник МВС України ОСОБА_2 в ході прес-конференції ІНФОРМАЦІЯ_1 року, здійснюється щодо подій, які призвели до масової загибелі людей, мають винятковий характер і загальнонаціональний інтерес, а метою поширення такої інформації у листопаді 2014 року, було інформування суспільства про проміжні результати розслідування та осіб, причетність яких до вказаних подій перевіряється правоохоронними органами.

При цьому із поширеної ОСОБА_2 на прес-конференції ІНФОРМАЦІЯ_1 року інформації було зрозуміло, що розслідування подій, які цікавлять суспільство, ще не закінчено, а отже і остаточні висновки, в тому числі щодо причетних осіб, будуть зроблені в подальшому.

Апеляційний суд вірно звернув увагу на використання ОСОБА_2

у спірних висловлюваннях таких мовно-стилістичних засобів як

«мы понимаем», «практически вся картина ясна», які також вказують на припущення автора та неостаточний характер висновків.

Крім того колегія суддів враховує, що у спірних висловлюваннях щодо подій, які мають винятковий характер, ОСОБА_2 наводив інформацію про позивача, як про особу, яка відіграла певну роль у громадському житті, та з приводу висвітлення діяльності якої існував правомірний суспільний інтерес.

Відповідно до статті 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Конституційна норма про презумпцію невинуватості визначає статус (положення) особи у кримінальному судочинстві, тобто презумпція невинуватості - це кримінально-процесуальний термін і ця презумпція може бути спростованою.

Кримінально-правова оцінка дій особи, в даному випадку позивача, наявність, чи відсутність в його діях складу злочину, встановлюється в порядку кримінального судочинства.

Обставини стосовно причетності осіб до масових вбивств і інших резонансних злочинів вчинених під час Революції Гідності, які перевіряються органами досудового розслідування та впливають на наявність, чи відсутність складу кримінального правопорушення досліджуються під час досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Інформація поширена ОСОБА_2 на прес-конференції, всилу наведеної конституційної норми (стаття 62 Конституції України), не може вплинути на право позивача вважатися невинуватим, поки його вину не буде доведено у встановленому законом порядку.

Захист честі і гідності в такому випадку може бути реалізовано шляхом надання іншої точки зору, наприклад у спосіб реалізації права на відповідь.

Отже, безпідставними є доводи касаційної скарги про порушення Міністерством внутрішніх справ України принципу презумпції невинуватості щодо позивача, оскільки в оспорюваній інформації, поширеній ІНФОРМАЦІЯ_1 року під час прес-конференції, організованій МВС України, на тему «Рік після Майдану. Підсумки розслідування масових вбивств і резонансних злочинів» не стверджувалось про визнання позивача винним у вчиненні злочинів до постановлення відповідного вироку суду, а мало місце інформування суспільства про проміжні, за версією правоохоронного органу, результати розслідування подій, які мають винятковий характер і становлять загальнонаціональний інтерес.

Європейський суд з прав людини констатує, що має проводитись вагоме розрізнення між твердженнями про те, що особа лише підозрюється

у вчиненні певного злочину, і відвертим визнанням того, що особа його вчинила (*Bohmer v. Germany*, 54, 56, *Nestak v. Slovakia*, 88-89). Слід принципово розрізнити повідомлення про те, що когось лише підозрюють

у вчиненні злочину та чітку заяву, зроблену за відсутності остаточного вироку, про те, що особа вчинила злочин (*Ismoilov and Others v. Russia*,

№ 2947/06 від 24 квітня 2008 року). Чи порушує заява державної посадової особи принцип презумпції невинуватості - слід визначати у контексті конкретних обставин, за яких було зроблено таку заяву (*Daktaras v. Lithuania*). Ніщо не може завадити відповідним органам надавати інформацію про перебіг розслідування в кримінальних справах, адже це б суперечило б праву на свободу вираження поглядів, проголошеному статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (*Alleten de Ribemont v. France* від 10 лютого 1995 року, п. 33, п. 38, п. 41).

За таких обставин переглядаючи справу, апеляційний суд дійшов правильного по суті висновку про відсутність підстав для задоволення позову.

Вимог на підставі частини четвертої статті 296 ЦК України щодо захисту немайнового права (права на використання імені) позивач не заявляв, а згідно із принципом диспозитивності цивільного судочинства суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи, поданим відповідно до цього Кодексу та в межах заявлених нею вимог (частина перша статті 13 ЦПК України)

Доводи касаційної скарги про те, що апеляційним судом не враховано висновки та мотиви Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, вкладені в ухвалі від 02 березня 2016 року

є помилковими, оскільки підставою для скасування попередніх судових рішень судом касаційної інстанції було неповне встановлення фактичних обставин справи, від яких залежить правильне вирішення спору, в тому числі і ненадання оцінки обставинам наявності або відсутності порушення розповсюдженою інформацією презумпції невинуватості.

Апеляційним судом правильно застосовано норми матеріального та не порушено норми процесуального права, зроблені обґрунтовані висновки про відмову у задоволенні позову з урахуванням доказів наданих сторонами та в межах заявлених позовних вимог (стаття 212 ЦПК України у редакції Кодексу, чинній на момент розгляду справи судами попередніх інстанцій).

Відповідно до статті 410 ЦПК України суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення без змін, якщо визнає, що рішення ухвалено з додержанням норм матеріального і процесуального права. Не може бути скасоване правильне по суті і законне рішення з одних лише формальних міркувань.

Враховуючи наведене, встановивши відсутність підстав для скасування оскарженого судового рішення, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає залишенню без задоволення, а рішення апеляційного суду залишенню без змін.

Оскільки суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, підстави для нового розподілу судових витрат відсутні.

Керуючись статтями 400, 402, 410, 416, 418, 419 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу ОСОБА_1, в інтересах якого діє адвокат Просянюк Ольга Вікторівна, залишити без задоволення.

Рішення Апеляційного суду м. Києва від 15 березня 2017 року залишити без змін.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

Головуючий Судді:Є. В. Синельников О. В. Білоконь О. М. Осіян С. Ф. Хопта В. В. Шипович